

Correctievoorschrift VWO

2021

tijdvak 3

Griekse taal en cultuur

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*
Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Grieks woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

---

1 maximumscore 1

De Griekse tragedie is (volgens Aristoteles) ontstaan uit een koorlied ter ere van Dionysus / uit de dithyrambe.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'De Griekse tragedie is ontstaan uit een koor ter ere van Dionysus.'

2 maximumscore 1

(τοῖσι) θύουσιν (regel 473)

Vraag	Antwoord	Scores
3	maximumscore 1 Oningewijden mogen geen kennis hebben van de Bacchische riten; jij bent een oningewijde; jij mag dus geen kennis hebben van de Bacchische riten. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerkingen</i>	
	– <i>Het scorepunt alleen toekennen wanneer alle drie de onderdelen van het antwoord juist zijn.</i>	
	– <i>Niet fout rekenen wanneer de twee premissen in omgekeerde volgorde genoteerd zijn.</i>	
4	B	
5	maximumscore 1 Dionysus verschijnt als de vreemdeling / maakt zijn aanwezigheid kenbaar door (het drogbeeld van) een stier te tonen / door een drogbeeld te tonen. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
6	maximumscore 1 (regel) 487	
7	maximumscore 2	
	a	
	• (regel) 492	1
	b	
	• Hij draagt Pentheus op iets te vertellen. / Hij stelt Pentheus een vraag. Of woorden van overeenkomstige strekking	1
8	maximumscore 2	
	a	
	• De tragediedichter was zelf de regisseur. Of woorden van overeenkomstige strekking	1
	b	
	• Voorbeelden van een goed antwoord zijn:	1
	– Dionysus trekt de thyrsus stevig naar zich toe.	
	– Pentheus reikt naar de thyrsus.	
	– Dionysus houdt de thyrsus aan Pentheus voor.	
9	maximumscore 1 (καθείρξατ' αὐτὸν) ἰπικαῖς (πέλας) φάτναισιν (regel 509-510)	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

a

- De infinitivus δεῖν is in de vertaling weergegeven met de gebiedende wijs (bind). / In het Grieks is δεῖν onderdeel van de indirecte rede; in de vertaling is 'bind' onderdeel van de directe rede 1

b

- In het Grieks beledigt Dionysus Pentheus door hem te rekenen tot de niet-verstandigen (οὐ σώφροσιν) (en in de vertaling zegt hij hem alleen dat hij verstandig moet zijn / zich moet beheersen) 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

11 maximumscore 1

(de) orchestra/ὄρχήστρα

Afbeelding 1

---

12 maximumscore 2

a

- Cadmus en de Spartoi/Gezaaiden 1

b

- (Agaues echtgenoot en Pentheus' vader) Echion is een van de Spartoi/Gezaaiden. 1

Of woorden van overeenkomstige strekking

Opmerking

Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

Tekst 2

---

13 maximumscore 2

a

- bodeverhaal 1

b

- tot de volgelingen van Dionysus / tot de bacchanten / tot het koor 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
14	maximumscore 1 ἔκαμπτεν ἐς γῆν (regel 1069)	
15	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • De beelden zijn een boog en een wiel • Het tertium comparationis is het gekromd worden / het krom zijn Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
	<i>Opmerking</i> Voor het eerste deel van het antwoord geldt: het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het deelantwoord juist zijn.	
16	maximumscore 2 a <ul style="list-style-type: none"> • διὰ χειρῶν (regel 1071) b <ul style="list-style-type: none"> • νότοις (regel 1074) 	1 1
17	maximumscore 2 twee van de volgende antwoorden: <ul style="list-style-type: none"> – Er is plotseling (heilig) licht. / Er straalt een heilig licht. – Er is een goddelijke stem. / Er is een stem uit de hemel. / Er is een stem van een (aanvankelijk) onbekende. – Er wordt een opdracht gegeven. – De tekst gaat over iemand die zich jegens de spreker negatief gedraagt (namelijk respectievelijk Saul en Pentheus). Of woorden van overeenkomstige strekking. per juist antwoord	1
18	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • Σίγησε (is aoristus en) benadrukt/beschrijft het begin van het stil zijn (van de hemel) / het invallen van een stilte • εἶχε (is imperfectum en) beschrijft het voortduren van het stil houden (van de bladeren door het bosrijke dal) / van de stilte Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
19	maximumscore 1 στόχον δύστηνον (regel 1100) <i>Opmerking</i> Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'δύστηνον (regel 1100)'.	
20	D	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 2

a

- Agaue weet niet / het publiek weet dat het (vermeende dier) / de belaagde Agaues eigen zoon is / Pentheus is 1

b

- Agaue spreekt over een wild dier (en vreest dat het iets gaat vertellen). / Een wild dier kan niet spreken (om iets te verraden) 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer enerzijds is ingegaan op de kennis van het publiek of het ontbreken hiervan bij Agaue en anderzijds op de inhoud van die kennis.

22 maximumscore 2

- Eerst bekogelen ze Pentheus (met stenen, takken en thyrsusstaven) / proberen ze Pentheus uit de boom te gooien.
- Daarna proberen ze de boom waarin Pentheus zit, met (houten) hefbomen te ontwortelen.
- Tenslotte (gaan ze om de boom heen staan en) trekken ze de boom met hun handen uit de grond.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

indien drie antwoorden juist 2

indien twee antwoorden juist 1

indien minder dan twee antwoorden juist 0

Opmerking

Wanneer in het antwoord bij de tweede en derde manier het verschil tussen deze twee manieren (hefbomen vs. handen) niet duidelijk gemaakt is, een scorepunt in mindering brengen.

Algemeen

23 maximumscore 3

a

- Beiden zijn vermomd als vrouw; beiden willen te weten komen wat een groep vrouwen (die religieuze riten vieren) aan het doen is 1

b

- Pentheus wordt (door zijn moeder / zijn (moeder en) tantes / bacchanten) vermoord / in stukken gescheurd; dat roept medelijden/afschuw/verdriet op 1
- Mnesilochus wordt uitgekleeft en probeert zijn mannelijkheid te verbergen; daar moet het publiek om lachen / dat roept leedvermaak op 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerkingen

- *Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.*
- *Voor b geldt: bij beide delen van het antwoord het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het deelantwoord juist zijn.*
- *Voor b geldt: wanneer in een overigens juist antwoord in beide delen van het antwoord een soortgelijke emotie is genoteerd (bijvoorbeeld leedvermaak en uitlachen), een scorepunt in mindering brengen.*

Tekst 2 en Tekst 3

24 maximumscore 1

δήνεγκαν κόρας (regel 1087)

25 maximumscore 1

een van de volgende antwoorden:

- Ja, in beide teksten gaat het om het (als man in vrouwenvermomming) aanwezig zijn bij religieuze riten waarbij alleen vrouwen aanwezig mogen zijn. / om het (eventueel) verraden van de geheime riten.
- Nee, in tekst 3 gaat het om het (als man in vrouwenvermomming) aanwezig zijn bij religieuze riten waarbij alleen vrouwen aanwezig mogen zijn, en in tekst 2 om het (eventueel) verraden van de geheime riten.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer in een overigens juist antwoord de bevestiging of ontkenning impliciet gelaten is.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

	Kolon 26 (regel 238)	
26	maximumscore 1 Ἀγαμέμνωνός τε καὶ Κλυταιμῆστρας τέκνον, Dochter/kind van Agamemnon en Clytaemestra / Agamemnons en Clytaemestra's dochter/kind Ἀγαμέμνωνός (van) Agamemnonos Κλυταιμῆστρας (van) Clytaemestras	0 0
	Kolon 27 (regel 239)	
27	maximumscore 2 ἄκουε καινῶν ἐξ ἔμοῦ κηρυγμάτων. luister(t u) naar / verneem(t u) onverwachte/nieuwe berichten / een onverwacht/nieuw bericht (afkomstig) van mij Niet fout rekenen: ἐξ ἔμοῦ (van)uit/door mij / mijn Niet fout rekenen: ἐξ ἔμοῦ verbonden met ἄκουε ἄκουε niet vertaald met gebiedende wijs καινῶν die/deze/dat/dit	0 1
	Kolon 28 (regel 240)	
28	maximumscore 2 Τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλήσσον λόγου; (En/maar) wat is het opmerkelijke van/aan het/dat nieuwe bericht / wat is er opmerkelijk / wat voor opmerkelijks is er aan het/dat nieuwe bericht Niet fout rekenen: παρόντος aanwezige/tegenwoordige Niet fout rekenen: λόγου verslag/verhaal Waarom is het nieuwe verhaal opmerkelijk παρόντος vertaald als vorm van πάρειμι voorbijgaan λόγος woord λόγος elke andere betekenis dan 'bericht/verslag/verhaal/woord' of een synoniem daarvan	1 0 1 0

Vraag	Antwoord	Scores
29	<p>Kolon 29 (regel 241-242) maximumscore 2 Ἕκουσιν ἐς γῆν, (kolon 30), δίπτυχοι νεανῖαι, Er zijn aan land / in/naar het/ons land/gebied gekomen twee jongemannen</p> <p>Niet fout rekenen: Ze zijn aan land / in/naar het/ons land/gebied gekomen, (de) twee jongemannen Niet fout rekenen: γῆ grond/bodem Ἕκουσιν Er/Ze komen γῆ aarde δίπτυχος dubbel(gevouwen)</p>	<p>1 1 0</p>
30	<p>Kolon 30 (regel 241-242) maximumscore 2 κυανέας Συμπληγάδας πλάτη φυγόντες (nadat ze) met/op/in hun/het schip / met/door hun/de roeiriem(en) / op hun reis aan de donker(blauw)e Symplegaden ontsnapt (zijn)</p> <p>Niet fout rekenen: πλάτη met/door hun/het blad (van een roeiriem) / roer Niet fout rekenen: φεύγω vermijden / vluchten voor φυγόντες ontsnappend</p>	<p>1</p>
31	<p>Kolon 31 (regel 243-244) maximumscore 2 θεᾶ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον Ἄρτέμιδι. een bij/aan de/onze godin Artemis geliefd dubbel offer / een geliefd dubbel offer voor/aan de/onze godin Artemis</p> <p>Niet fout rekenen: voor/aan de/onze godin een geliefd dubbel offer, voor/aan Artemis een bij/aan de/onze godin geliefd dubbel offer voor/aan Artemis θεᾶ φίλον (Ἄρτέμιδι) aan/voor de/onze geliefde godin (Artemis)</p>	<p>1 1</p>
32	<p>Kolon 32 (regel 244-245) maximumscore 2 Χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα οὐκ ἂν φθάνοις ἂν εὐτρεπῆ ποιουμένη. (En/dus) u moet zo snel mogelijk (het) waswater/wijwater / (het/een/de) waterbekken(s)/wasbekken(s) en (de) beginoffers / een/het beginoffer klaarmaken / in orde brengen</p> <p>Niet fout rekenen: οὐκ ἂν φθάνοις ἂν u kan niet snel genoeg / te snel Niet fout rekenen: ποιουμένη voor uzelf/zichzelf maken φθάνω eerder ... / inhalen</p> <p>Het woord Ποδαποί is voorvertaald met: Waar komen ze vandaan?</p>	<p>0</p>

Vraag	Antwoord	Scores
33	<p>Kolon 33 (regel 246) maximumscore 2 Τίνος γῆς σχῆμ' ἔχουσιν οἱ ξένοι; Van welk land/gebied hebben de vreemd(eling)en het/een uiterlijk</p> <p>Niet fout rekenen: γῆ grond Niet fout rekenen: ξένος gast(vriend) Τίνος γῆς van wie op aarde / ter wereld γῆ bodem/aarde ξένος gastheer</p> <p>Het woord Ἑλληνας is voorvertaald met: Het zijn Grieken</p>	<p>1 1 0</p>
34	<p>Kolon 34 (regel 247) maximumscore 2 ἐν τοῦτ' οἶδα κοῦ περαιτέρω. dat/dit ene weet ik en niet meer</p> <p>Niet fout rekenen: ἐν τοῦτ' οἶδα dat/dit weet ik als enige / alleen ἐν τοῦτ' οἶδα ik als enige / alleen ik weet dat/dit ἐν τοῦτ' οἶδα dat/dit weet ik / één ding weet ik ἐν vertaald als vorm van ἴημι / als ἐν/εἰς</p>	<p>0 1 0</p>
35	<p>Kolon 35 (regel 248) maximumscore 2 Οὐδ' ὄνομ' (kolon 36) οἶσθα τῶν ξένων φράσαι; (En) kun je niet / Kun je ook niet de naam/namen van de vreemd(eling)en vertellen/noemen</p> <p>Kolon 35 en kolon 36 mogen ook samen vertaald zijn als: (En) heb je niet / Heb je ook niet de naam/namen van de vreemd(eling)en gehoord en kun je die (ook niet) vertellen/noemen</p> <p>Niet fout rekenen: ξένος gast(vriend) (En) weet/ken je niet / Weet/ken je ook niet de naam/namen van de vreemd(eling)en, om die te vertellen/noemen ξένος gastheer Wanneer ook in kolon 33, hier niet meer aanrekenen.</p>	<p>1 0</p>
36	<p>Kolon 36 (regel 248) maximumscore 1 ἀκούσας nadat/als je die gehoord hebt / nadat/als je geluisterd hebt</p> <p>ἀκούω gezegd worden</p>	<p>0</p>

Vraag	Antwoord	Scores
37	<p>Kolon 37 (regel 249) maximumscore 2 Πυλάδης ἐκλήζεθ' ἄτερος πρὸς θατέρου. Pylades werd de ene/een genoemd door de ander(e)</p>	
	<p>Πυλάδης ἄτερος de ene/andere Pylades</p>	0
38	<p>Kolon 38 (regel 250) maximumscore 2 Τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τοῦνομ' ἦν; (En/Maar) wat was de naam van de metgezel van de/die vreemde(ling)</p>	
	<p>Niet fout rekenen: Welke / Wat voor naam had de metgezel van de/die vreemde(ling)</p>	
	<p>Niet fout rekenen: ξένος gast(vriend) ξένος gastheer</p>	0
	<p>Wanneer ook in kolon 33 en/of kolon 35, hier niet meer aanrekenen. τί waarom</p>	0
39	<p>Kolon 39 (regel 251) maximumscore 1 Οὐδείς τόδ' οἶδεν. Niemand kent deze/die/hem / weet hem / weet dit/dat</p>	
40	<p>Kolon 40 (regel 251) maximumscore 1 οὐ γὰρ εἰσηκούσαμεν. want we hebben hem/die/deze/het niet gehoord</p>	
	<p>Niet fout rekenen: εἰσηκούσαμεν we hoorden εἰσηκούσαμεν we hebben (ernaar/daarnaar/hiernaar) geluisterd</p>	0
41	<p>Kolon 41 (regel 252) maximumscore 1 Ποῦ δ' εἶδετ' αὐτοὺς (En/Maar) waar hebben jullie hen gezien / zagen jullie hen</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

42	Kolon 42 (regel 252) maximumscore 2 κἀντυχόντες εἴλετε; en (waar) hebben jullie hen, nadat jullie hen (toevallig) (aan)getroffen hadden, gevangengenomen/gegrepen / en (waar) troffen jullie hen aan en namen (jullie) hen gevangen	
	ἐντυχόντες nadat ze (toevallig) (aan)getroffen waren / terwijl jullie hen (toevallig) (aan)troffen	1
	ἐντυγγάνω omgaan/praten met	0
	εἴλετε jullie brachten/brengen in het nauw / sloten/sluiten op / hielden/houden tegen	0
43	Kolon 43 (regel 253) maximumscore 2 Ἄκραις ἐπὶ ῥηγμῖσιν ἀξένου πόρου. Bij/op de verste/uiteerste gedeelten / Bij het uiterste (gedeelte) / Bij/op het begin/einde van het strand / van de stranden/golven/branding van/langs de ongestvrije zee(-engte)	
	Niet fout rekenen: Ἄκραις ῥηγμῖσιν de verste/uiteerste stranden/golven/branding / het verste/uiteerste strand / de rand van het strand / de zoom van de branding	
	Niet fout rekenen: ῥηγμῖσιν ἀξένου ongestvrije strand(en)/golven/branding	
	Niet fout rekenen: πόρος rivier / doorwaadbare plaats πόρος brug/(hulp)middel	0
44	Kolon 44 (regel 254) maximumscore 2 Καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία; En wat voor / welke connectie met (de) zee is er voor (koe)herders / En wat voor / welke connectie hebben (koe)herders met (de) zee / En wat is voor (koe)herders de connectie met (de) zee	
	Niet fout rekenen: θάλασσα zeewater	
	Niet fout rekenen: βουκόλοις vertaald met enkelvoud	
	τίς wie/iemand / een of andere θάλασσα water/meer	0 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- Kolon 45** (regel 255)
- 45 maximumscore 2**
 Βοῦς ἦλθομεν νίψοντες ἐναλίᾳ δρόσῳ.
 Wij waren/zijn (erheen) gekomen/gegaan / wij kwamen/gingen (erheen) om (de) koeien te wassen / wij waren/zijn (de) koeien komen/gaan wassen / wij kwamen/gingen (de) koeien wassen in/met (rein / het reine) water van/in de zee
- Niet fout rekenen: ἦλθομεν νίψοντες wij stonden op het punt te wassen
 Niet fout rekenen: ἐναλίᾳ δρόσῳ in/aan (de) zee met/in (rein / het reine) water
 δρόσος dauw(druppels) 0
- De woorden Ἐκεῖσε δὴ ἴκανελθε zijn voorvertaald met:
 Leg nog eens uit
- Kolon 46** (regel 256-257)
- 46 maximumscore 2**
 πῶς νιν εἴλετε τρόπῳ θ' ὁποίῳ·
 hoe jullie hen/ze gevangengenomen/gegrepen hebben / gevangennamen/grepen en op wat voor (een) / op een hoedanige / op welke manier
- Niet fout rekenen: vertaald als hoofdzin
 νιν hem 1
 νιν haar 0
 εἴλετε jullie brachten/brengen in het nauw / sloten/sluiten op / hielden/houden tegen 0
 Wanneer ook in kolon 42, hier niet meer aanrekenen.
- Kolon 47** (regel 257)
- 47 maximumscore 1**
 τοῦτο γὰρ μαθεῖν θέλω.
 want dat/dit wil ik vernemen/weten
- Niet fout rekenen: μαθεῖν leren/begrijpen

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 12 juli.

6 Bronvermeldingen

- tekst 1 Euripides, Bacchae 471-514
- afbeelding 1 <https://www.pinterest.cl/pin/378232068695753137/> (bekeken op 24 oktober 2020);
A.R. Hope Moncrieff, A Treasury of Classical Mythology, New York 1992
- tekst 2 Euripides, Bacchae 1063-1113
- tekst 3 Aristophanes, Thesmophoriazusae 655-673
vertaling Ch. Hupperts, E. Jans, S. Veenman en P. Verhoeven (in: Arche 8, Leeuwarden 1987)
- tekst 4 Euripides, Iphigenia in Tauris 238-257
- vraag 6 Ab Urbe Condita 39, 9, H.W.A. van Rooijen-Dijkman en F.H. van Katwijk-Knapp, Livius:
Sinds de stichting van de Stad, Amsterdam 2005
- vraag 17 Bijbel, Handelingen 9:3-6, Willibrordvertaling 1975